

Selvmondsadfærd på Grønland

Af Sarah Grube Jakobsen

Grønland bliver ofte nævnt som et af de lande med den højeste selvmordsrate. Alligevel er der ikke meget tilgængelig information om emnet. Ønskes den aktuelle selvmordsrate for Grønland, er der desværre heller ikke data fra WHO, som ellers har data fra stort set alle andre lande (World Health Organization, 2021). Derfor udgiver Center for Selvmordsforskning nu et nyhedsbrev om udviklingen i selvmord på Grønland fra 2000-2019 samt nogle af forklaringerne bag den høje selvmordsrate.

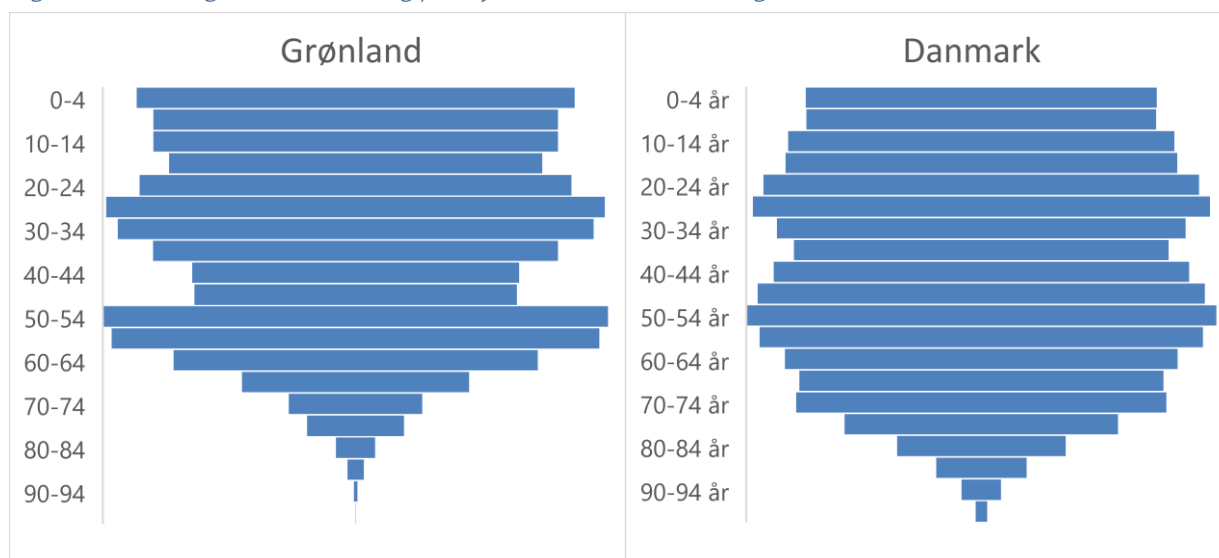
Baggrundsfakta om Grønland

Grønlands befolkning har gennem mange år ligget stabilt på ca. 56.000 indbyggere. I perioden 2018-2019 var middellevetiden på 70,4 år mod 81,3 år i Danmark. Middellevetiden er dog steget med 4,4 år i begge lande siden starten af 00'erne. Ligeledes lever kvinderne også gennemsnitligt 4 år længere end mændene i både Grønland og Danmark. Se tabel 1 for flere detaljer samt figur 1 for et overblik over befolknings sammensætningen.

Tabel 1: Middellevetiden i Grønland og Danmark.

Grønland	2000 - 2001	2018 - 2019	Danmark	2000 - 2001	2018 - 2019
Total	66.0	70.4	Total	76,9	81,3
Mænd	64.0	68.6	Mænd	74,5	79,3
Kvinder	68.4	72.4	Kvinder	79,1	83,2

Figur 1: Befolknings sammensætning pr. 1. januar 2020 i Danmark og Grønland.

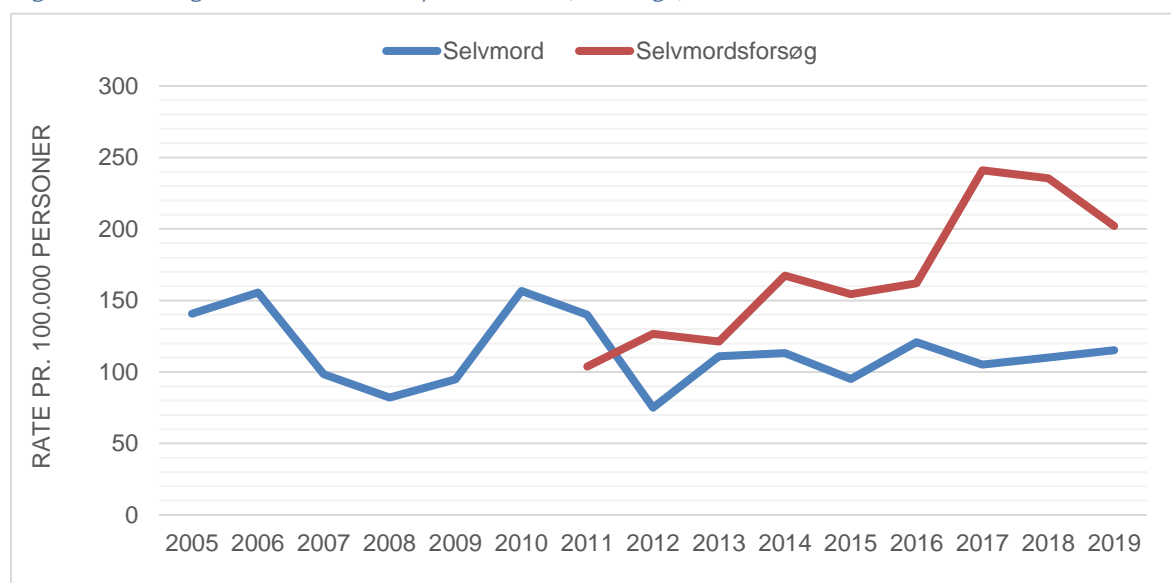
Kilde: Egne udregninger baseret på data fra (Danmarks Statistik, 2021; Statbank Greenland, 2021)

Nyhedsbrev

Selvordsraten ligger stabilt, men højt

Fire af de hyppigste dødsårsager på Grønland i 2018 var kræft, hjertesygdomme, sygdomme i åndedrætsorganer samt selvmord (Statbank Greenland, 2021). I 2019 var der 115,1 selvmord pr. 100.000 indbyggere, mens selvmordsraten i Danmark lå på 12,5 pr. 100.000. Det vil sige, at Grønlands selvmordsrate er næsten 10 gange højere end i Danmark. Den grønlandske selvmordsforsøgsrate var højest i 2017, hvor der var 241 selvmordsforsøg pr. 100.000 indbyggere. Til sammenligning lå den danske selvmordsforsøgsrate det år på 86,5 pr. 100.000 indbyggere¹. Geografisk set, er der flest selvmord på østsiden af Grønland, i nogle af de mindre bygder/landsbyer (Larsen et al., 2019).

Figur 2: Udvikling i selvmordsadfærd på Grønland (15+ årige).

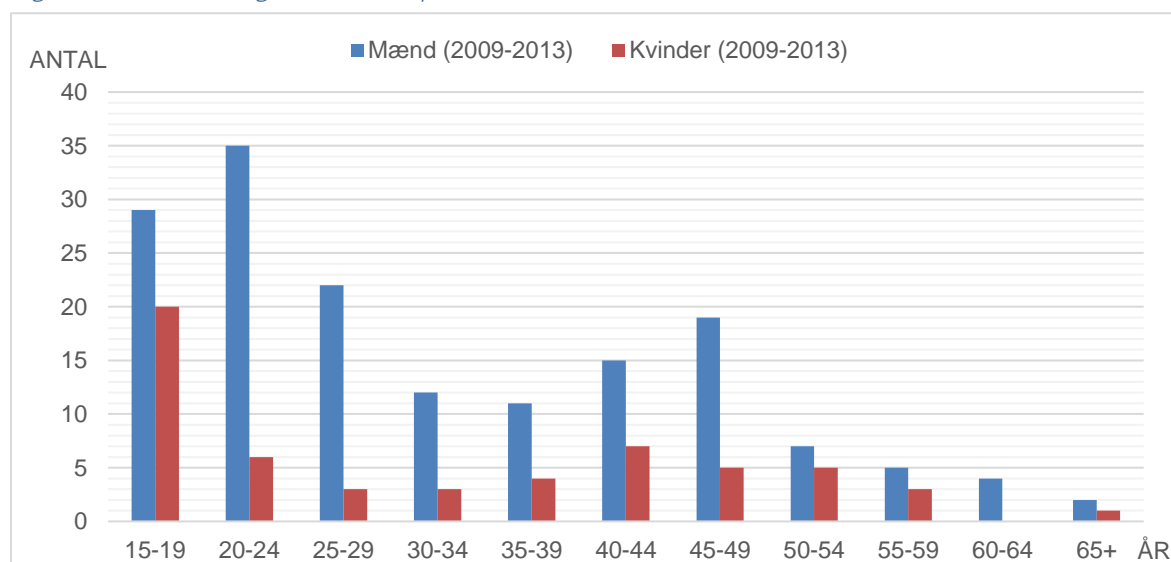

Kilde: Egne udregninger baseret på data fra (Grønlands Politi, 2021; Statbank Greenland, 2021).

Unge dominerer statistikkerne

Det er generelt unge mænd, der dominerer statistikken på Grønland. Der forekommer især selvmord blandt mænd i 20-24 års alderen, hvorfra antallet falder støt frem til 35 års alderen, for så at stige igen frem til 49 års alderen og derpå falde. For kvinder er det næsten samme tendens, bortset fra at det allerede er i 15-19 års alderen, at de fleste selvmord sker. Hele fordelingen kan ses på figur 3, hvor antallet af selvmord er lagt sammen i perioden fra 2009-2013.

Figur 3: Aldersfordeling for selvmord på Grønland

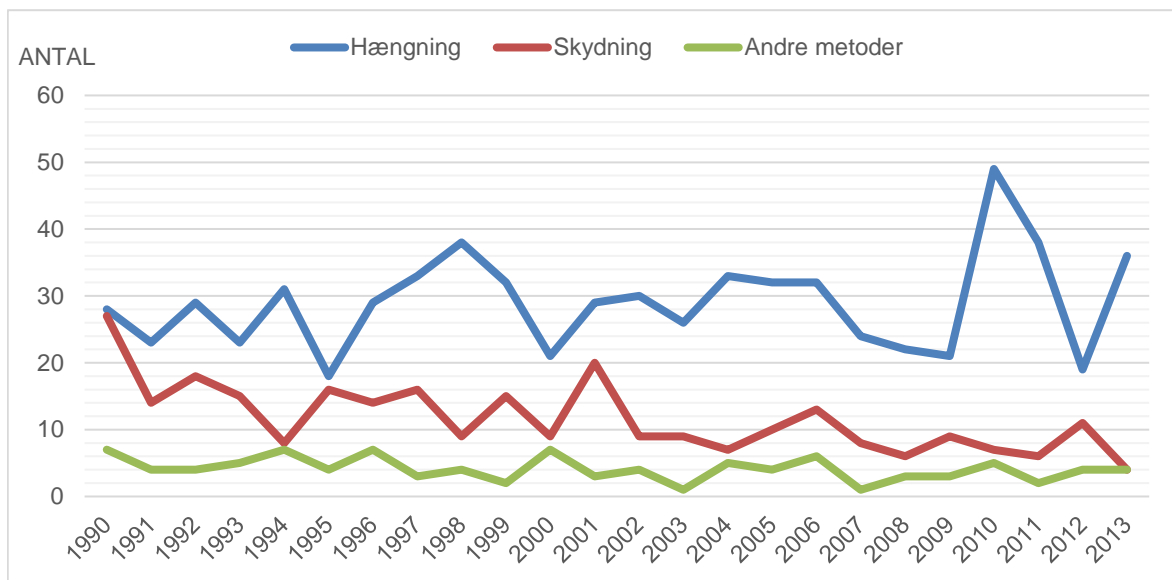
Kilde: Egne udregninger baseret på data fra (Statbank Greenland, 2021)

Den grønlandske tendens er i stærk kontrast til den danske, hvor andelen af selvmord stiger med alderen; Der er næsten ikke nogen selvmord blandt de yngste aldersgrupper, mens der er flest selvmord blandt personer på 70 år og derover (Center for Selvmordsforskning, 2021a).

Metodebrug på Grønland

Hængning er den mest anvendte metode blandt alle aldre. Dette svarer helt til det mønster vi ser i Danmark, hvor hængning også er den oftest anvendte metode. Til gengæld benytter grønlænderne dernæst ofte skydning, hvor det i Danmark næstoftest er forgiftning (Jensen & Konieczna, 2015; Statbank Greenland, 2021). Dette må antages at hænge sammen med den grønlandske kultur, som for ganske få generationer siden var et fangersamfund, der dermed har haft en helt anden tilgang og adgang til våben (Beck, 2016). I en tidligere analyse af selvmord, fordelt på beskæftigelse, kunne det også ses, at der er flest selvmord blandt arbejdsløse, jægere/fiskere samt ulærde arbejdere (Leineweber, 2000). På figur 4 ses metodebruken på Grønland gennem tiden fra 1990-2013.

Figur 4: Metoder på Grønland blandt 17-64 årige fra 1990-2013.

Kilde: Egne udregninger baseret på data fra (Statbank Greenland, 2021).

Befolkningsundersøgelse indikerer fortsatte udfordringer

Udover de kendte risikofaktorer, såsom dårlig trivsel og selvmord i nære relationer, er der også andre risikofaktorer, der især gør sig gældende blandt de unge på Grønland. En nylig undersøgelse fandt bl.a. følgende faktorer (Bolliger & Gulis, 2018):

- Alkoholmisbrug
- Seksuelt misbrug
- Tab af identitet/generationstraumer
- Geografiske ulemper

I 'Befolkningsundersøgelsen i Grønland 2018' fremhæves yderligere vold i barndomshjemmet, som en af de udfordringer, der kan øge risikoen for selvmord i den grønlandske kultur. Andelen af unge, der har oplevet vold, seksuelt misbrug eller alkoholproblemer i barndomshjemmet er dog faldende (Larsen et al., 2019). Blandt unge med alle tre nævnte belastninger, er andelen med selvmordstanker 66%, mens 58% har forsøgt selvmord. Til sammenligning har blot 10% haft selvmordstanker blandt unge, som ikke har oplevet disse belastninger i barndommen, mens fem procent har forsøgt selvmord (Ottendahl et al., 2021).

¹De danske data er ikke valideret og kan derfor være mindre end angivet (Center for Selvmordsforskning, 2021b).

Nærmere oplysninger

Foryderligere information kan der rettes henvendelse til Center for Selvmordsforskning:

Sarah Grube Jakobsen

Cand.scient.san.publ., Ph.d.-studerende ved
Forskningsenhed Psykiatri, børn og voksne,
Åbenrå. Institut for Regional Sundhedsforskning,
SDU.

E-mail: sgi@cfsmail.dk / sgrube@health.sdu.dk

Tlf.: +45 63 11 21 84

Christina Petrea Larsen

Centerleder, Cand.scient.san.

E-mail: crpe@cfsmail.dk

Tlf.: +45 66 13 88 11

Kilder

- Beck, M. A. (2016). Færre drab i Grønland. Retrieved from <https://videnskab.dk/kultur-samfund/faerre-drab-i-gronland>
- Bolliger, L., & Gulis, G. (2018). The tragedy of becoming tired of living: Youth and young adults' suicide in Greenland and Denmark. *Int J Soc Psychiatry*, 64(4), 389-395. doi:10.1177/0020764018766198
- Center for Selvmordsforskning. (2021a). Register for Selvmord. Retrieved from <http://statistik.selvmordsforskning.dk/>
- Center for Selvmordsforskning. (2021b). Validering af data i Register for Selvmordsforsøg. Retrieved from <https://selvmordsforskning.dk/wp-content/uploads/sites/2/2020/01/Validering-af-data-i-Register-for-Selvmordsforsog.pdf>
- Danmarks Statistik. (2021). Middellevetid. Retrieved from <https://www.statistikbanken.dk/statbank5a/default.asp?w=1536>.
<https://www.statistikbanken.dk/statbank5a/default.asp?w=1536>
- Grønlands Politi. (2021). Årsstatistik 2009-2020. Retrieved from <https://politi.gl/statistik-og-udgivelser/aarsstatistik>
- Jensen, S. G., & Konieczna, A. (2015). Selvmord i Danmark - rateudvikling for perioden 2003-2013. In *Faktaserien nr. 35*. Center for Selvmordsforskning, Odense.
- Larsen, C. V. L., Hansen, C. B., Ingemann, C., Jørgensen, M. E., Olesen, I., Sørensen, I., . . . Bjerregaard, P. (2019). *Befolkningsundersøgelsen i Grønland 2018. Levevilkår, livsstil og helbred* (Vol. 30). København K: Syddansk Universitet. Statens Institut for Folkesundhed.
- Leineweber, M. J. (2000). *Modernization and Mental Health: Suicide Among the Inuit in Greenland: Sectie Cultuur & Godsdienstpsychologie*, Katholieke Universiteit Nijmegen.
- Ottendahl, C. B., Bjerregaard, P., Svartá, D. L., Sørensen, I. K., Olesen, I., Nielsen, M. S., & Larsen, C. V. L. (2021). *Mental sundhed og helbred blandt 15-34 årige i Grønland. Betydningen af opvækstvilkår, beskyttende faktorer og risikofaktorer* Retrieved from Statens Institut for Folkesundhed, København:
<https://naalakkersuisut.gl/~media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Familie/2021/Bilag%201%20Rapporten%20Mental%20sundhed%20og%20helbred%20blandt%201534%20årige%20i%20Grønland%20DA.pdf>
- Statbank Greenland. (2021). Suicide by methode/Population january 1st/Life Expectancy/Tilgrundliggende dødsårsager. Retrieved from <https://bank.stat.gl/pxweb/en/Greenland/>
- World Health Organization. (2021). Age-standardized suicide rates (per 100 000 population). Retrieved from [https://www.who.int/data/gho/data/indicators/indicator-details/GHO/age-standardized-suicide-rates-\(per-100-000-population](https://www.who.int/data/gho/data/indicators/indicator-details/GHO/age-standardized-suicide-rates-(per-100-000-population)